

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Conclusio affirmativa statuitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

mius Rege sedentem. Quanquam enim nobis admirandus videatur regius thronus, ob gemmas; tamen rerum terrenarum administrationem sortitus est: verum Sacerdoti thronus in cœlis collocatus est, & de cœlestibus rebus pronuntiandi habet auctoritatem. Quis hæc dicit? ipse cœlorum Rex: *Quæcumque soleritis super terram, erunt soluta & in cœlis.* Quid cum hoc honore conferri possit? A terra iudicandi principalem auctoritatem habet cœlum, nam iudex sedet in manibus subijcit, nos erudiens quod hic Princeps est illo major; siquidem id quod minus est, accipit ab eo benedictionem quod est præstantius. Hæc præclare Chrysostomus: *quibus tum sacerdotis præcipua munera, tum sacerdotalis Ordinis præstantia explicantur. Hæc habuit (AMICE LECTOR) quæ in Ordinis & Sacerdotii commendationem, loco præfationis præmitterem.*

DISPUTATIO PRIMA.

De Ordine in communi.

QUod rectus doctrinæ ordo postulet, aut ab universalioribus ad particularia descendatur, priusquam de singulis Ordinibus in particulari differamus, aliquid de sacramento Ordinis in communi præmittendum esse censuimus. Unde fit

ARTICULUS UNICUS.

An ordo seu ordinatio qua Ministri Ecclesiæ initiantur, sit verè & propriè Sacramentum?

Negant plerique Novatorum, contendentes, sacramentum Ordinis esse merum figmentum, nullamque aliam dari ordinationem in Ecclesia, præter ritum eligendi concionato-rem. Ex quo interunt, eum qui non concionatur non esse verum Sacerdotem, sed esse instar hominis picti respectu vivi. Ut hic error refellatur, & veritas Catholica, in Concilio Florentino, Decreto Eugenii, & Tridentino sess. 23. can. 3. sancita ac definita, defendatur & stabilatur, sit.

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

Dico igitur, Ordinationem quæ Ministri Ecclesiæ initiantur, esse verè & propriè sacramentum.

Probatur primò: Ad rationem sacramenti tria tantum requiruntur, nempe quod sit ceremonia sensibilis, permanentiter instituta, habeatque infallibilem promissionem gratiæ, seu quod in ejus usu & exercitio gratia infallibiliter conferatur. Sed ordinatio quæ Ministri Ecclesiæ initiantur, habet hæc tria: Ergo est verè & propriè sacramentum. Major patet, Minorem etiam quantum ad primam & secundam partem manifesta videtur. In primis enim quod hæc ordinatio sit aliquod ti-

gnum sensibile, patet experientia. Ordo enim semper in Ecclesia fuit collatus per signum aliquod sensibile & externum, puta per impositionem manuum. Unde Actuum 14. pro eo quod de Paulo & Barnabæ legitur in vulgata versione: *Cum constituisset illis per singulas Ecclesias Presbyteros*, in textu Græco habetur, *καταθεὶς ἁνδράς* & apud Græcos Ministrorum ordinatio vocatur *καταθεσις* vel *καταθεσις* id est *num extensio*, vel *manuum impositio*. Nec obstat quod in contrarium objicitur, nempe Apostolos fuisse à Christo ordinatos sine ritu externo: Tum quia potentia Christi non sacramentis alligata, atque adeo poterat Apostoli suos sine sacramento ordinare: Tum etiam, qui non sine verbis dedit eis potestatem consecrandi in cena ultima, Luca 22. *Hoc facite in meam commemorationem*; & saltem pro signo externo habuit porrectionem panis & calicis consecrationem. Deinde quod ritus ille initiandi Ecclesiæ Ministrorum, constanter & permanentiter constitutus sit, patet ex ulu constanti Apostolorum, & continua praxi Ecclesiæ.

Solum ergo demonstrandum est, infallibilem gratiæ promissionem & collationem huic ceremoniæ & ritui non deesse, quod probò duplici Apostoli testimonio; ait enim 1. ad Timoth. 4. *Noli negligere gratiam quæ in te est, quæ data est tibi cum prophetia, cum impositione manuum presbyterij.* Ubi per Presbyterium intelligit vel cœtum Presbyterorum, qui cum Episcopo imponunt manus supra caput illius qui ordinatur in Presbyterium: vel potius cœtum Episcoporum à quibus Timotheus fuerat ordinatus Episcopus, per manus impositionem. Item: ad Timoth. 1. ait idem Apostolus: *Admonito te, ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te, per impositionem manuum mearum.* En Symbolum sensationem manuum impositio, per quam Presbyterium conferebatur, & simul gratia quæ per illud dabatur. Quod testimonium adeo videtur manifestum, ut eo convictus Calvinus, tandem confessus fuerit fateri, Presbyteratum esse verum sacramentum.

mentum. Nam lib. Instit. cap. 19. num. 28. hæc A
scribit : *Quantum ad verum Presbyterii munus at-*
tinet ; quod ore Christi nobis est commendatum ;
libentes eo loco habeo. Illis enim ceremonia est ;
primùm ex Scriptura sumpta , deinde quam non
esse inanem , nec supervacuum , sed fidele spiri-
tualis gratie symbolum ; testatur Paulus. Et numero
13. subdit , id quod dixit duo tantum esse sacra-
menta ; Baptismum & Eucharistiam , intelligendū
esse de sacramentis , quæ fidelibus omnibus sunt
communis. Unde Calvinista Galli , qui art. 35.
Confessionis suæ , negant Ordinationem esse ve-
rum sacramentum , non solum ab Ecclesia , sed ab
ipso etiam Calvino , Duce suo & Antesignano ,
apertè dissentiant.

Nec valet quod ad tam evidentia Scripturæ te-
stimonium respondent , nimirum impositionem illā
manuum fuisse aliquam ceremoniam , quā Apo-
stoli utebantur , cum Deo aliquem commenda-
bant , & orabant pro illo. Hoc enim fallum esse
pater ex cautela quā in alia manu impositione
adhibebant Apostoli , non enim cuius se se
offerenti manus imponebant , sed post diligens
examen , & probatam vitam , ne scilicet incapax
vel indignum ordinarent. Unde Paulus Timo-
theo Episcopo Epist. 1. c. 5. *Manus cito nemini*
imponas , neque communicaveris peccatis alienis :
Quamvis autem quis pro peccatore oraret , non
propterea ejus peccatis communicaret ; nec tanta
fuisse adhibenda cautela , ad orandum pro illo , ut
pater. Ergo &c.

Frivola etiam est alia responsio , quā tam apra
Scripturæ testimonia conantur eludere , dicendo
iis nomine gratiæ , non gratiam gratum facien-
tem , sed gratis datam intelligi. Nam Apostolus
post verba ex secunda Epistola ad Timotheum ad-
ducta , subdit : *Non enim dedit nobis Deus spiri-*
tum timoris , sed virtutis & dilectionis : Sed spiritus
dilectionis est charitas quæ non est sine gratia san-
ctificante : Ergo de gratia gratum faciente , non
verò de gratia gratis data loquitur Apostolus.
Unde Theodoretus ibi ait talem gratiam esse il-
lam , quā pericula pro pietate non timemus , & Deum
cum fervore amamus ; & Chrysostomus homil. 1.
Hoc est (inquit) gratiam spiritus , quam accipi-
mus ad Ecclesiæ institutionem & ad omne religionis
obsequium ; quippe hanc vel extinguere , vel excitare
in nobis est , quod ad gratiam sanctificantem præ-
cipue pertinet , quare inferius , gratiam charitatis
appellat.

Nec obstat quod in primo testimonio meatio-
nem faciat de prophetia , quæ est gratia gratis da-
ta. Per prophetiam enim intelligit Apostolus , vel
revelationem sibi factam de ordinando Timotheo
in Episcopum ; vel potius divinam & superna-
ralem operationem , quā in ordinatione fuit san-
ctificatus : simili modo loquendi quo Scriptura
miraculosam operationem vocat prophetiam Ec-
cli. 48. ubi mortuum corpus Elisei dicitur prophe-
tasse , id est suscitasse hominem mortuum , prout
refertur 4. Regum 13. Vel prophetiæ nomine signi-
ficatæ voluit formam Sacramenti , seu mysticum
sermonem , qui cum impositione manuum adhi-
betur. Solet enim Paulus omnem divinitus tradi-
tum sermonem , aut divinatorum mysteriorum ex-
plicationem , appellare prophetiam , ut patet ex 1.
Cor. 14. v. 3. 24. & 29.

Probat secundò conclusio ex 3. Patribus ,
qui ordinationem Sacramentum esse passim asse-
runt : Augustinus enim lib. 2. contra Parmenia-
num cap. 13. sic ait : *Nulla ostenditur causa cur qui*
Tom. V.

Baptismum amittere non potest , jus dandi amitte-
re possit : utrumque enim Sacramentum est , & qua-
dam consecratione utrumque homini datur : illud
cum baptizatur , istud cum ordinatur. Et paulò
post , Sacramentum ordinationis appellat , vel in
plurali Sacramenta. Et inferius : *Ipsi explerent*
(inquit) quomodo Sacramentum baptizati non
posset amitti. & Sacramentum ordinati posset amitti
si enim utrumque Sacramentum est (quod nemo
dubitatur) cur illud non amittitur , & illud amitti-
tur ? Item libro 1. de Baptismo contra Donatistas
capite 1. Sacramentum Baptismi est quod habet qui
baptizatur ; & Sacramentum dandi Baptismi est
quod habet qui ordinatur. Et lib. de bono conju-
gali cap. 24. ordinationem Sacramentum ordina-
tionis , & Sacramentum Domini vocat. Et S. Leo
Epist. 81. quam Dioscoro scribit cap. 1. de ordi-
natione loquens. Intelligamus (inquit) quantā de-
votione curandum sit , ne tanta benedictionis Sa-
cramentum negligenter videatur impletum. Et Epi-
pist. 87. ad Episcopos Africanos cap. 1. contra
illegitimè ordinatorum sic invehitur : Quis audeat
dissimulare quod in tanti Sacramenti perpetratur
injuriam ?

Demum Gregorius Magnus libro 4. in libros
Regum cap. 4. explicans illud ex libro primo Re-
gum : *Tulit Samuel lenticulam olei ; hæc habet :*
In hac unctione exprimitur quod in sancta Ecclesia
nunc etiam materialiter exhibetur ; quia qui in cul-
mine ponitur , Sacramenta suscipit unctionis : Quia
verò ipsa unctio Sacramentum est , is qui promove-
tur , bene foris ungitur , sicut virtute Sacramenti
roboretur.

Nec dici potest , SS. Patres de Sacramento im-
proprie dicto locis istis locutos esse , cum affir-
ment ordinationem non minùs esse Sacramen-
tum , quā Baptismum ; & utrique æqualiter tri-
buant quod non possit iterari , neque amitti ,
quodque sanctificet suscipientem , quod veri Sa-
cramenti proprium est.

Potest insuper conclusio duplici congruentiā
suaderi. Prima insinuat a Florentino in decreto
Eugenii : Cum enim per ordinationem homines
fiant sacrorum mysteriorum executores & mini-
stri , conveniens fuit ut in ea acciperent gratiam
per quam fierent idonei ad tantum munus exer-
cendum ; Deus enim quando ad aliquod munus
creaturam destinat , non solā extrinsecā ordina-
tione , sed intrinsecā virtute efficit illam ad tale mu-
nus exercendum aptam : us constat in ordine na-
turali , in quo Deus per intrinsecas virtutes & in-
elinationes , rerum naturas adaptat ad fines ad
quos destinat consequendos.

Confirmatur : In Baptismo in quo datur po-
testas suscipiendi Eucharistiam & alia sacramen-
ta , datur simul gratia ad illa ritè recipienda , &
ad vivendum ut Christianum decet : Ergo cum
datur in ordinatione potestas ad conferenda sa-
cramenta , debet pariter in ea dari gratia ad ea
ritè administranda , & ad vivendum ut decet Dei
ministrum , & dispensatorem mysteriorum ejus.
Unde Christus Ioan. 20. dans Apostolis potesta-
tem remittendi peccata in Sacramento peniten-
tiæ , simul insudit Spiritum Sanctum , & ad hoc
munus eos sanctificavit dicens : *Accipite Spi-*
ritum Sanctum , quorum remiseritis peccata , remittun-
tur eis.

Secunda est : Ordinatio Sacerdotum veteris le-
gis fuit verum Sacramentum : Ergo & ordinatio
Sacerdotum legis novæ. Consequentia patet ,
aliàs enim ordinatio Sacerdotum legis antiquæ
fuisse

fuisse perfectior ordinatione Sacerdotum nostrorum, quod tamen non minus implicat, quam umbram sive figuram esse quid perfectius re figurat, & corpore. Antecedens verò probatur: Ordinatione Sacerdotum legis veteris erat ceremonia externa divinitus & permanentiter instituta, nec non sanctificans legaliter, ut constat ex Scriptura veteris testamenti: Sed nihil amplius requirebatur ad verum Sacramentum legis scriptæ: Ergo Sacerdotium veteris legis fuit verum Sacramentum.

10. Confirmatur: Sanctitas legalis veteris legis, significabat veram sanctitatem dandam in nova lege, ut docet Apostolus ad Hebræos 10. Ergo sicut ordinatio veteris legis consistebat in ceremonia permanenti, quæ legaliter sanctificabat, ita, ut veritas figuræ respondeat, ordinatio novæ legis consistit in ritu permanenti, veram sanctitatem operante, & consequenter habebit veram & propriam rationem Sacramenti novæ legis.

§. II.

Solvuntur objectiones hæreticorum.

11. Contra istam conclusionem & veritatem catholicam obijciunt primò Sectarii: Sacramentum verè & propriè sumptum, ex verbo & elemento aliquo consistere debet, juxta illud Augustini Tract. 80. in Ioan. *Accedit verbum ad elementum, & fit sacramentum.* Sed in ordinatione Ecclesiastica nullum applicatur elementum: Ergo illa non est verè & propriè Sacramentum.

12. Verum huic argumento jam alibi respondimus, quod si sermo sit de elemento strictè sumpto, falsa est Major universaliter sumpta: panis enim & vinum, quæ sunt materia Sacramenti Eucharistiæ, non sunt elementa propriè dicta: si autem elementum accipitur pro quolibet sensibili, dico illud in Ordine, æquè ac in aliis sacramentis, reperiri, ut potè cum ordinatio fiat vel per manum impositionem, vel per traditionem alicujus rei sensibilis.

13. Obijciunt secundò, neque ex Scriptura, neque ex Patribus ostendi posse, Ordinem esse sacramentum. Sed hoc quàm sit à veritate alienum, patet ex dictis in prima & secunda probatione conclusionis, ubi plura Scripturæ & SS. Patrum testimonia in hujus veritatis confirmationem adduximus. His addi potest Dionysius, qui cap. 5. de Ecclesiastica Hierarchia, tam clare docet Ordinationem esse sacramentum, ut Lutherus in libro de captivitate Babylonica, cap. de Ordine, id negare nequiverit. Anacletus etiam, quintus à Petro summus Pontifex, Epist. 2. de unione Episcoporum sic loquitur: *Omnia sanctificatio constat in Spiritu Sancto, cujus virtus invisibilis sacro Chrismate est permixta &c.* Quibus verbis significat, Episcopos sanctificari per unctionem Christinam quâ consecrantur, indeque talem consecrationem esse verè & propriè sacramentum. Item Innocentius I. Augustini contemporaneus Epist. 2. cap. 3. cum dixisset Cæclicos hæreticos ad Pœnitentiam receptos non debere ad pristinas dignitates restitui, hujus reddens rationem: *Quoniam (inquit) scienter ab illis recipientes Baptisma, non recipiunt Spiritum Sanctum, quia ipsi perfectionem spiritus quam receperant, amiserunt; nec dari eis plenitudinem possunt, quam maxime in ordinationibus operatur.* Quibus verbis apertè declarat, in ordinationibus plenitudinem

A Spiritus sancti, atque adeò gratiam sanctificationis, communicari; quod haud dubiè ad sacramenti effectum pertinet. Ex quibus liquet, quàm falso loco citato affimet Lutherus, solum Dionysium citari posse ex antiquis scriptoribus, prolatamento Ordinis.

Obijciunt tertio. Omne sacramentum ordinatur per se ad sanctificationem suscipientium: At qui ordinatio per se ad sanctificationem suscipientium non ordinatur, sed potius ad sanctificationem aliorum: Ergo non est sacramentum.

Respondeo distinguendo Majorem: Omne sacramentum ordinatur per se ad sanctificationem suscipientium, vel per se primò, vel per se secundò concedo Majorem. Per se primò solum, nego Majorem. Similiter distinguo Minorem: Ordinatio non ordinatur ad sanctificationem suscipientium, per se primò, concedo. Per se secundò, nego. Ordinatur enim per se secundò ad dignam administrationem sacramentorum: digna autem administratio sacramentorum esse non potest, obque gratia sanctificante ipsam ministrum. Unde Ambrosius de dignitate Sacerdotali loquens, ait: *Homo imponit manum, Deus largitur gratiam.* Et Florentinum in Decreto Eugenii, cum de Ordine loquitur: *Effectus (inquit) est augmentum gratiæ, ut quis sit idoneus minister.*

C Ex dictis colligitur primò, quod sicut in aliis sacramentis tria distingui solent, nempe id quod est sacramentum tantum, id quod est res tantum, & id quod est res & sacramentum simul; ita & in isto hæc tria reperiuntur. Sacramentum tantum est res externa & sensibilis ceremonia, quæ in ordinatione adhibetur. Res tantum est gratia sanctificans, quæ per illam confertur. Res & sacramentum simul, est character, qui per rem exteriorem, & sensibilem significatur, & simul gratiam sanctificantem significat, ut in Tractatu de Sacramentis in communi declaravimus.

Colligitur secundò, Sacramentum Ordinis posse defini, seu describi: Ordo seu Ordinatio est sacra ceremonia, quâ traditur potestas spiritalis alicuius ministerii exercendi, simulque gratia sanctificans ad illius exercitiū & convenienter observandam. Cujus definitionis particule satis perspicue manent ex dictis, vel cum Magistro sententiarum hoc potest brevius defini: *Ordo est signaculum quoddam quo spiritalis potestas traditur ordinato.* Quam definitionem refert & approbat S. Thomas hic quæst. 34. art. 2.

DISPUTATIO II.

De singulis Ordinibus in particulari.

D Inputatione præcedenti egimus de Ordine in communi, & ordinationem aliquèdè verè & propriè sacramentum, ostendimus nunc de singulis Ordinibus in particulari differendum est, ac declarandum, an septem illi Ordines qui communiter recensentur, sint sacramenta immediate à Christo instituta; & quænam sit singulorum Ordinum materia & forma.